

Motion till riksdagen 2010/11:Sf341

av **Penilla Gunther och Roland Utbult (KD)**

Förbättrad migrationsprocess

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsdomstolen bör utse offentligt biträde i utlänningsärenden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbildningen av tolkar bör öka och ett centralt register över tolkar inrättas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att registrering och tillsyn över tolkförmedlingar bör införas och att det vid upphandling av tolkförmedlingstjänster ska ställas krav på att tolkar som anlitas antingen är auktoriserade eller har genomgått grundutbildning för kontakttolkar med godkänt resultat.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förvarstagande av asylsökande endast ska ske i undantagsfall och att det måste finnas en tidsbegränsning samt att alternativa former bör prövas och utredas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att asylsökande, som ej har begått brott, inte ska placeras i häkten.

Inledning

Kristdemokraterna arbetade aktivt i den allmänna debatten och i riksdagen för införande av den nya instans- och processordning som trädde i kraft 2006. Utlänningsnämnden lades ner och överprövning av asylärenden flyttades över till förvaltningsdomstolar. Genom att det infördes ett tvåpartsförfarande, muntlighet och inte minst genom inrättandet av en domstolsbaserad asylprövning, har rättssäkerheten förbättrats avsevärt. Samtidigt måste man vara öd-

Fel! Okänt namn på

mjuk nog att erkänna att omfattande reformer med goda syften också kan innehålla brister.

Offentliga biträden i utlänningsärenden

En person som ansöker om asyl i Sverige har rätt till offentligt biträde i bl.a. ärenden där den asylsökande kan komma att avvisas eller utvisas från Sverige. Till offentligt biträde får förordnas en advokat, en biträdande jurist på advokatbyrå eller någon annan som är lämplig för uppdraget. Om sökanden själv har föreslagit någon som är lämplig, ska denne förordnas, om det inte medför avsevärt ökade kostnader eller det i övrigt finns särskilda skäl emot det. Tyvärr har kompetensen på ombuden visat sig vara av skiftande kvalitet. Många asylsökande riskerar att inte få sin sak väl framlagd. Detta är otillfredsställande och minskar rättssäkerheten för den asylsökande. Att ombuden har betydande kunskap på området är en förutsättning för att vi ska uppfylla principen om *equality of arms*, d.v.s. att varje part ska ges en rimlig möjlighet att föra sin talan på villkor som inte ger honom eller henne en väsentlig nackdel gentemot sin motpart.

Enligt nuvarande ordning utser Migrationsverket offentligt biträde åt den asylsökande. I en förändrad asylprocess är Migrationsverket och det offentliga biträdet således varandras motparter i de ärenden som överklagas till migrationsdomstolen. Att Migrationsverket ska utse det offentliga biträde som är verkets motpart i processen och samtidigt godkänna bitrådets kostnadsräkningar är klart olämpligt. Det finns, i en sådan situation, risk för att det offentliga biträdet hamnar i en lojalitetskonflikt eftersom Migrationsverket agerar både som uppdragsgivare och motpart. Detta är inte lämpligt ur vare sig rättssäkerhets- som objektivitetsaspekt.

Därför föreslår vi istället att migrationsdomstolen utser offentligt biträde i utlänningsärenden. Migrationsdomstolen är inte part i målet på samma sätt som Migrationsverket är och har kompetens att utse lämpliga biträden i utlänningsärenden.

Tolkar i asylprocessen

När man söker asyl baserar myndigheterna sina beslut bland annat på vad sökanden har sagt och skrivit. Den asylsökande måste således kunna lita på tolkens eller översättarens kunskap och integritet. Därför är det av största vikt att tolken eller översättaren är kvalitetsmärkt genom en auktorisation, under förutsättning att sådan finns för det aktuella språket. Detta är särskilt viktigt att beakta när det gäller asylsökande barn. Migrationsdomstolarna och Migrationsverket har framfört att tillgången och kvaliteten på tolkar är mycket bristfällig. Detta är givetvis en mycket allvarlig signal eftersom en bristfällig

eller till och med direkt felaktig tolkning kan avgöra huruvida en asylsökande får ett uppehållstillstånd eller inte.

Två utredningar har de senaste åren utrett tolkfrågan och lagt fram flera förslag till ändringar av nuvarande system. Några av utredningsförslagen anser vi att man bör gå vidare med för att snabbt komma till rätta med de största problemen. Vi föreslår att utbildningen av tolkar bör öka såväl vad gäller tillgång som kompetens, ett centralt register över tolkar inrättas, registrering och tillsyn över tolkförmedlingar införs och att det vid upphandling av tolkförmedlingstjänster ska ställas krav på att tolkar som anlitas antingen är auktoriserade eller har genomgått grundutbildning för kontakttolkar med godkänt resultat.

Begränsa förvarstagande och inga asylsökande i häkten

I dag kan en asylsökande tas i förvar om identiteten är oklar och behöver utredas, om det finns annat skäl som motiveras utifrån prövningen av rätten att stanna i Sverige eller det finns en risk att utlänningen håller sig undan inför utresan.

Förvarstagande är ett frihetsberövande som innebär mänskligt lidande men det har även negativa samhällsekonomiska konsekvenser. Vår utgångspunkt är att förvarstagande endast ska ske i undantagsfall och att det måste finnas en tidsbegränsning. Sverige har fått stark kritik av Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter på denna punkt. Han anser att svenska myndigheter alltför ofta använder möjligheten att ta flyktingar i förvar. Vi förordar att även alternativa former till förvarstagande bör utredas och prövas. Särskilt viktigt är detta för den grupp asylsökande som har blivit torterade. Många psykologer menar att det för denna grupp upplevs som att utsättas för ytterligare tortyr när de stängs in. Vi anser vidare att kvinnor ska erbjudas förvar avskilt från män. Huvudprincipen ska vara att barn inte ska sättas i förvar.

En asylsökande som anses vara en säkerhetsrisk för sig själv eller andra kan placeras i häkte. Under 2009 har drygt 250 asylsökande placerats i häkte, trots att de inte begått något brott. Många gånger handlar det om personer som är självmordsbenägna eller på annat sätt psykiskt labila. Det är inte värdigt en rättsstat att personer som inte har begått ett brott blir inlåsta. Sverige har fått kritik från såväl FN:s tortyrkommitté som Europarådets kommitté mot tortyr för att asylsökande placeras i häkten. Regeringen har tillsatt en utredning som ser över frågan om förvar samt placering av asylsökande i häkten. Vi anser att lagstiftningen skyndsamt måste ändras.

Stockholm den 26 oktober 2010

Penilla Gunther (KD)

Roland Utbult (KD)